

Rapport från besök i bergverkstaden på Remsle den 23 maj 2019

Längst till vänster ordförande i T 3 Kamratförening Kjell Åström som hälsade alla välkomna till Bergverkstaden och dagens studiebesök. Dagens guider var fr v Kjell Nilsson som i 15 år var ställföreträdande verkstadschef, Arne Halvarsson systemledare och anläggningens mångåriga lagerchef Sven Fors. Foto Nils Berglund.

Byggnation

Tidigt under det kalla kriget påbörjade Krigsmakten¹ arbetet med att bygga ett ammunitionsförråd i Remsleberget. Planerna ändrades och det beslutades att det i stället för ett ammunitionsförråd skulle byggas en verkstad i berget.

Under byggets gång kördes stora mängder sten ut ur berget. Med den anlades en plan utanför berget på vilken byggdes förråd, expeditioner, garage och uppställningsplatser för fordon.

Av stenen byggdes också en strandskoning på Ångermanälvens norra sida. Sten kördes med lastbilar från byggplatsen till nipkanten något väster om Angermannabron där den tippades utför nipan. Nere vid älven hade det anlagts en Decauvillebana² som användes i bygget av strandskoningen vilken i färdigt skick sträckte sig cirka 700 meter västerut.

Inflyttning i verkstaden gjordes på hösten 1955.

---

¹ Den 1 januari 1975 bytte Krigsmakten namn till Försvarmakten.

² Decauvillebana är ett franskt system för en lätt flyttbar smalspårjärnväg. Systemet används vid bland annat tillfälliga anläggningsarbeten. Vagnarna kan dras av små lok eller människor.

Ytterst få av de drygt 50 besökarna hade tidigare besökt anläggningen då det på den tiden när det begav sig krävdes besökstillstånd för all personal, även militär, för att få tillträde. Här ses några av dagens besökare lyssna till Kjell Nilssons information om underhållstjänsten vid I 21 och T 3. Foto Karl-Erik Svensson.

Husen på bilden är byggda på sten som forslats ut ur berget under bygget. I det röda huset längst bort fanns verkstadsexpeditionen och personal som kontrollerade att de som önskade komma in på området var behöriga. I huset till höger var inledningsvis besiktningsavdelningen inrymd. På senare år huserade måleriet där. "Carporten" till vänster är av yngre datum. Foto Nils Berglund.

T 3 Tygverkstad

Vid inflyttningen fick anläggningen namnet T 3 Tygverkstad³ (T 3 Tv) och var direkt underställd chefen T 3. Tygverkstadens första chef var Bertil Nordin.

Verkstadens kunde utföra underhåll av all tygmateriel.

Avdelningarna var: fordon
                          motorcykel
                          cykel
                          maskin
                          smedja
                          måleri
                          snickeri
                          sadelmakeri
                          fordonskontroll
                          lager

En optikavdelning tillkom 1957 och en vapenavdelning 1961. Den senare var under alla år utlokaliserad till I 21 kasernområde.

Som mest var ett 60-tal personer anställda vid verkstaden.

Miloverkstaden Sollefteå

1966   Bildades Miloverkstaden Sollefteå (Mv Slå) vilken var en del av Tygverkstadsförvaltningen Nedre Norrland⁴. I samband med detta upphörde T 3 Tv. Mv Slå var intäktsfinansierad och förbanden köpte tjänster av den.

1993   Viss personal och funktioner överförs från bergverkstaden till det på I 21 kasernområde nyuppförda Teknikhuset.

1999   All verksamhet förutom måleriet flyttas från bergverkstaden till Teknikhuset och andra lokaler på I 21 kasernområde.

2002   Säljs den nedlagda bergverkstaden till Milmac Sweden AB i Strängnäs.

Milmac Sweden AB är ett företag som köper och säljer alla varianter av Hägglunds BV 206. De renoverar och anpassar även BV206 efter kundernas behov. Företaget har världens största lager av begagnade Hägglunds BV 206, reservdelar och tillbehör.

---

³ Tygmateriel är en svensk militär benämning på militär utrustning som vapen, ammunition fordon och signalmateriel. En tygverkstad reparerar sådan utrustning.

⁴ Mv Slå har senare vid några tillfällen bytt huvudman.

Rundvandring

Innan rundvandringen serverades det i "carporten" kaffe och bullar som T 3 Kamratförening bjöd på. Serverade gjorde Barbro Sjödahl och Peter Larsson. Foto Nils Berglund.

Efter fiket var det dags för en rundvandring med Sven Fors i den tidigare bergverkstan. Här är man på väg in i berget. Foto Nils Berglund.

Här har man just kommit in i anläggningen. Foto Nils Berglund.

Sven Fors vandrade runt med besökarna och visade alla avdelningar som hade funnits. Här har man kommit till optikavdelningen. Optikavdelningen var något av verkstadens flaggskepp. Den spelade en väsentlig roll i Försvarets materielverk (FMV) framtagande av eldledningsutrustning. Foto Nils Berglund.

Den här hallen som är 100 meter lång kallades på Bergverkstans tid för "Fordonshallen". Bandvagnarna på bilden tillhör inte Försvarsmakten utan ägs av Milmac Sweden AB. Foto Nils Berglund.

Bergverkstaden hade två reservutgångar i form av smala och branta schakt med spiraltrappor omkring 150 steg långa. Av förståliga skäl var det ingen av besökarna som var sugen på att testa nödutgången genom att klättra ända upp till slutet på trappan. Foto Nils Berglund.

Besökarna återsamlade i ute i det fria. Foto Nils Berglund.

Avslutning

Efter rundvandringen samlades besökarna ute i det fria för kontrollräkning. Ingen fick av förståliga skäl bli kvar inlåst i anläggningen. Hans Naucér, ordförande för I 21 Kamratförening, tackade för ett intressant studiebesök med rekordhögt deltagande och överlämnade till Sven Fors boken Västernorrlands Regemente 1983-2000 som ett tack för hans engagemang och stora kunnande.

Besöket i Bergverkstaden var ett kulturarrangemang i samarbete mellan T 3 - och I 21 Kamratföreningar samt ABF.

Text Kjell Nilsson